

Bruselj, 1. oktober 2025
(OR. en)

13236/25

SOC 624
GENDER 176
ANTIDISCRIM 85
FREMP 250
JAI 1314

DOPIS

Pošiljatelj: predsedstvo
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet

Zadeva: Boj proti sovraštvu, diskriminaciji in nasilju nad LGBTIQ osebami
– *izmenjava mnenj*

V prilogi vam pošiljamo dopis predsedstva za usmerjanje izmenjave mnenj o navedeni zadevi na seji Sveta EPSCO 17. oktobra 2025.

Boj proti sovraštvu, diskriminaciji in nasilju nad LGBTIQ osebami

Uvod

Lezbijke, geji, biseksualne, transspolne, interspolne in kvir osebe ter osebe, ki pripadajo drugim spolnim manjšinam (LGBTIQ osebe), se v EU kljub obstoječim zakonodajnim okvirom, boljši politični ozaveščenosti in različnim pobudam, sprejetim za spodbujanje enakega obravnavanja na tem področju, še naprej soočajo z diskriminacijo in nadlegovanjem. Ta vztrajni izziv spodkopava učinkovito izvajanje temeljnih pravic in načel nediskriminacije ter enakopravne udeležbe vseh posameznikov v družbenem in gospodarskem življenju.

Študije kažejo, da je mogoče doseči pomemben napredek, če sta prisotni politična zavezanost in ozaveščenost. Od leta 2019 se je v EU povečalo število LGBTIQ oseb, ki živijo odkrito, ne da bi svojo spolno usmerjenost prikrivale. LGBTIQ osebe na primer poročajo, da se počutijo varnejše, kadar se v javnosti s svojim partnerjem ali partnerko držijo za roke, in menijo, da se v šolah vprašanja v zvezi z LGBTIQ obravnavajo bolj pozitivno kot prej¹.

Čeprav ta razvoj pomeni pomemben napredek, je splošna slika o dobrem počutju LGBTIQ oseb še vedno zelo zaskrbljujoča. Glede na tretjo ponovitev raziskave EU o LGBTIQ osebah, ki jo je izvedla Agencija EU za temeljne pravice (FRA), LGBTIQ osebe doživljajo znatno povečanje nasilja iz sovraštva, ustrahovanja in diskriminacije, pri čemer so nesorazmerno prizadeti transspolni in interspolni posamezniki².

V EU smo še naprej priča incidentom proti LGBTIQ osebam, vključno z verbalnimi napadi, fizičnim nasiljem, sovražnim govorom in homofobnim ustrahovanjem na mirnih zborovanjih na javnih mestih, ki bi morala biti varna, tudi v povezavi z javnimi prireditvami in demonstracijami³.

¹ Agencija Evropske unije za temeljne pravice (2024). *LGBTIQ Equality at a Crossroads: Progress and Challenges* (Enakost LGBTIQ oseb na razpotju: napredek in izzivi). Dunaj: FRA.

² Prav tam; Agencija Evropske unije za temeljne pravice, 2025. *Being intersex in the EU*. (Interseksualnost v EU) Dunaj: FRA.

³ *LGBTIQ Equality at a Crossroads: Progress and Challenges* (Enakost LGBTIQ oseb na razpotju: napredek in izzivi).

Poleg tega je več kot tretjina LGBTIQ oseb poročala o diskriminaciji na ključnih področjih, kot so zaposlovanje, stanovanja in dostop do drugih storitev, ki so na voljo javnosti⁴. Kljub temu je poročanje organom za enakost še vedno redko, kar kaže na stalne ovire na področju pravnega varstva in odškodnin⁵.

Vztrajna diskriminacija ter vse več nadlegovanja in nasilja resno ogrožajo varnost in temeljne pravice LGBTIQ posameznikov.

Posledice nasilja in diskriminacije so hude in daljnosežne; več kot tretjina LGBTIQ oseb je v zadnjem letu razmišljala o samomoru, pri čemer je bila pri mladih, transspolnih, nebinarnih in spolno spremenljivih osebah večja verjetnost razmišljanja o samomoru kot pri preostalem prebivalstvu⁶. Leta 2023 je 67 % LGBTIQ oseb zaradi svoje spolne usmerjenosti ali identitete doživelo ustrahovanje, grožnje in žalitve⁷.

Za katera načela gre

Načeli enakosti in nediskriminacije sta zapisani v Pogodbah in Listini Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina).

Člen 21 Listine izrecno prepoveduje vsakršno diskriminacijo na številnih podlagah, vključno s spolom in spolno usmerjenostjo: „*Prepovedana je vsakršna diskriminacija na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnostni manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti.*“

Člena 8 in 10 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določata, da si mora Unija pri izvajanju svojih politik in dejavnosti prizadevati, da bodo vse njene dejavnosti usmerjene v odpravljanje neenakosti in boj proti diskriminaciji, tudi diskriminaciji na podlagi spola in spolne usmerjenosti, medtem ko člen 19 PDEU Svet pooblašča, da sprejme ukrepe za boj proti diskriminaciji iz teh razlogov.

⁴ Prav tam.

⁵ Prav tam.

⁶ Prav tam.

⁷ Prav tam.

Ključni trenutek

Evropska komisija je leta 2020 sprejela prvo strategijo za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025, ki združuje vrsto ciljno usmerjenih ukrepov za krepitev enakosti LGBTIQ oseb z vključevanjem enakosti LGBTIQ oseb v vse politike, zakonodajo in programe financiranja EU. Strategija prispeva tudi h krepitvi glasu LGBTIQ oseb ter povezovanju držav članic in deležnikov v skupnem prizadevanju za učinkovito obravnavanje enakosti LGBTIQ oseb.

Leto 2025 je ključno za spodbujanje pravic LGBTIQ v EU. Evropska komisija začne novo strategijo za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2026–2030, ki bo določila okvir za prihodnje dejavnosti v EU.

Izkušnje vsake države članice so dragocen prispevek za konstruktiven dialog o tem, kako lahko institucije EU in države članice spodbujajo pravice in enake možnosti LGBTIQ oseb ter kako odpraviti diskriminacijo in nasilje nad temi skupinami.

Na podlagi navedenega naj ministri in ministrice v orientacijski razpravi obravnavajo naslednja vprašanja:

- 1) *Katera je dobra praksa se je v vaši državi članici izkazala kot učinkovita za boj proti diskriminaciji in nasilju nad LGBTIQ osebami?*
- 2) *Katere dodatne ukrepe bi bilo mogoče sprejeti na ravni EU, da bi zagotovili, da bi LGBTIQ osebe in družine lahko živele svobodno in odprto, tudi čezmejno, brez diskriminacije in nasilja?*